

ימי עיון בתנ"ך תשפ"א

נאום אביגיל (ש"א כ"ה, כ"ג-לא) מזנה ומילימ תמיה (הרה טלמנן סמ"א)

(כ"ג) וגבא אביגיל אה- בוזב ומתהר וגבד תמז החמאב וגבד לאבוי בוזב זא פניה וגילתיו אהר.
 (כ"ד) וגבד זא תגיליו וגילתיו: שמות:

א קי אהי אבני הצון, וגבד נה אמתק דאזעק, ושמז אה- ברכי אמתק.

א (כ"ה) אה נה ישימ אבני אה- לזנו אה איה תגילתה חכה זא נה
 כי כמז בן תמז נה שמו ונקה זמז.

ב ואני אמתק זא חויג אה- נכתי אבני אשר שמה.

א (כ"ו) וצרה אבני, חי ה' וחי נפשק אשר תנעק ה' גבא דבמים ונולד ידק לק
 וצרה יהיו כנעל איהיק ונתקיים אה אבני כזה.

ב (כ"ז) וצרה הצרכה הזא- אשר תגיל אבני
 ונתה לנעלים התמבלים דתגילי אבני.

ג (כ"ח) שמו נה אמתק

א כי צרה יצרה ה' לאבני גיה נולמן - כי תמיה- ה' אבני נלמס-
 וצרה זא תמיה קק תמיה.

ב (כ"ט) ויקם אדם לרזפק ולקיל אה- נפשק
 ותיג נפש אבני צבוייה דצבויי תמיה אה- ה' אלקיק
 זא- נפש איהיק יקלנה קולק כל תיקול.

א (ל) והיה כי יצרה ה' לאבני גבא דבמים ונולד ידק לק
 (לא) ולא גיה זמז- לק איהיק ונתקיים אה אבני אה-
 ותיג ה' לאבני, וצרה אה- אמתק.

מכתב מ"א"ל ל"א"ל

אכניגל - דקתיב "נהיה היא רבבת על התמור וירדת בסתר החר".
"בסתר החר"? מן החר מיבצי ליה! אמר רבה בר שמואל: על עסקי דם הבא
מן הסתרים. נטלה דם והראתה לו. אמר לה: וכי מראין דם בלילה? - אמרה
לו: וכי דנין דיני נפשות בלילה? - אמר לה:

מורד במלכות הוא, ולא צריך למדייניה. - אמרה
לו: צדין שאול קיים, ולא יצא טבעד בעולם.
- אמר לה: "ויברוך טעם וברוכה את אשר בלתי
[היום הזה] מבו דמים". דמים תרתי משמע: אלא
קלמד שגילתה את שוקה, והלך לאורה שלש
פרסאות. אמר לה: השמיעי לי! - אמרה לו: "לא
תהיה זאת לך לפוקה". "זאת" - מקלל דאיבא
אתריתי, ומאי ניהו - מעשה דבת שבע, ומסקנא
הכי הנאי. "נהיתה נפש אדני צרורה בצרור
המים". פי הנות מיפטרך מיניה אמרה ליה
"נהטיב ה' לאדני וזכרת את אמתך" אמר רב נחמן:
היינו דאמרי אינשי: איתתא ביהדי שותא פילכא.
איבא דאמרי: שפיל נאזיל בר אונא ועיניה
מיטיפי.

יהוה אלהינו /

"חכמות נשים בנתה ביתה" - מקומה של האשה בחברה המקראית
הבה נבין במה הדברים אמורים. ישנו מנהג קדמון מאד מאד,
בארצות האלה של המזרח התיכון, ואינני יודע מה שם קראו לו
בעברית. בערבית הוא נקרא ח'וה, כלומר אחווה. מה זאת אומרת?
כשיושבים פלחים, איכרים, על גבול המדבר, ושם, לא הרחק משם,
ישנו בית אב בדואי שבט נודד, כמו גדודו של דוד באותה שעה,
שהיה נודד במדבר. הרי מקדמת דנא, על פי רוב נוצר קשר בין
הנודדים לבין הפלחים. היתה זו תוצאה של התפתחות חברתית
ארוכה, רצופה מלחמות דמים, בין הרועה לבין האיכר. הח'וה
היה מין הסכם בלתי כתוב אבל יציב וחמור. הנודדים מאמצים
את הכפר וכאילו הצהירו: אתם האיכרים שלנו, והאיכרים לעומי
תם: אתם הבדואים שלנו. היינו, הבדואים נודדים-סובבים סבי-
בות הכפר ועליהם לשמור, ששום נודדים ושודדים אחרים, לא
יחדרו לשטח. מאידך גיסא הם מקבלים עליהם לא לשדוד ולא
לפגוע באיכרים שלהם, אלא לשמור אותם. תמורת זאת - הם
מקבלים את המגיע להם בדרך של הסכם. הגיע הבציר - באים
הנודדים ואומרים: שמרנו עליכם כל השנה, לא פגענו בכם והרי
האיכרים נותנים להם בכבוד את שלהם. בא הקציר - נותנים
להם את חלקם. יש גז צאן - הריהם מקבלים את שלהם. זהו
נימוס שנתקדש במשך דורות.

דוד שמר את חלקו בהגינות וביושר. הוא אומר: לא הכלמנום.
וגם אנשי נבל מעידים כן ככתוב בפסוק יד: "ולאביגיל אשת
נבל הגיד נער אחד מהנערים לאמר: הנה שלח דוד מלאכים
מהמדבר לברך את אדנינו ויעט בהם. והאנשים טבים לנו מאד
ולא הכלמנו ולא פקדנו מאומה - כל ימי התהלכנו אתם בהיותנו
בשדה. הומה היו עלינו גם לילה גם יומם, כל ימי היותנו עמם
רעים הצאן". הווה אומר, דוד ואנשי גדודו לא פגעו באיכרים,
ושמרו כראוי על כל הנכסים של נבל הכרמלי.
יתכן מאד, שנבל כשמו כן הוא, כמו שאומרת אשתו, והוא לא הבין
את הסגנון של דוד "אתה שלום" וכו' - הנוסח שלו היה כפי
הנראה אדיב יותר מדי בשביל נבל, ובאוזניו היה זה סימן של
חולשה. אילו עבר דוד על הבזיון בשתיקה, כי אז היה אבוד. כל
יושבי הארץ היו למדים, שהוא אדם חסר כוח וחסר תושיה. זה
היה הסוף. על כן החליט החלטה נחרצת ואכזרית. באין ברירה
אחרת, חייב היה להראות לאנשיו וליושבי הארץ שאי אפשר
להתקלס בו. כאשר היה הכרח בדבר, לא נמנע דוד להשיב גמול
לאויביו, לפי שהחווה היה בעיניו שער ליעוד שהועיד לו נביא ה'
לעתיד.